

Ukininkas

Prekė laikraščio:

Prusuose ir i Austriją 2½ auks.

i Ameriką ir i kitas svetimas žemes 4 auks.

i Rusiją (kuvertuose) 5 rubl.

LIETUVOS

UKININKŲ LAIKRAŠTIS.

IŠEINA KAS MĖNESIS VIENĄ KARTĄ.

Prekė apgarsinimų:

Už eilutę smulkaus rašto arba už jos vietą per pusę puslapio 60 feningių.

Lietuviai, skaitykite ir platinkite „Ukininką“!

Naujos žabangos.

Nesenei mes patyrėme iš ištikimų šaltinių, kad prūsų valdžia yra apsėmus padėti maskolių valdžiai persekioti lietuvius ir jų raštus.*) I Tilžę atsiųstas yra prūsų valdžios tam tikras agentas, kuris turi tēmyti, ką veikia Tilžėje lietuviai, kokius jie raštus išleidžia, kas tuos raštus rašo, kas gabena, per kur gabena ir tt. Prokurorams Tilžės ir Karaliaučiaus yra įsakyta valdžios minėtamjam agentui visame kame padėti. Gal but, kad prūsų valdžia, norėdama pati greičiaus sutrukdinti platinimą lietuviškų raštų, prašė maskolių valdžios daleisti jai susirašinėti tiesiog su parubežės maskolių policija t. y. su viršininkais žandarų ir viršininkais pavietų Suvalkų ir Kauno gub. Tokios tai yra naujos žinios apie lietuvių persekiojimą. Nesinori tikėt, kad tai būtų teisybė, o bet tai yra teisybė. Mes papratę esame girdėti apie piktą apsjimą maskolių valdžios su lietuviais, bet kad galėtų prisidėt prie persekiojimo lietuvių prūsų valdžia, to suvis ne galima buvo tikėtis. Prūsų valdžia gal persekiot savo krašto lietuvius, gal rupintis apie jų suvokietinimą (sugermanizavimą), bet, rodos, turi drovėtis žiamintis sulyg begėdiškam apsjimui maskolių valdžios ir daryti tai, kas prūsų įstatymų ne yra užginta. Ne galėdama užginti lietuviams spaudą savo šalyje, prūsų valdžia žada nors sutrukdinti prasiplatinimą lietuviškų raštų tarpe lietuvių, velkančių ir teip jau sunkų Maskolijos jungą. Toks apsjimas ne daro garbės prūsų valdžiai, bet nužiamina ją, o mums lietuviams padaro širdyje naujas žaizdas.....

Berots ne pirmas tai sykis, prūsų valdžia užpuola ant Maskolijos lietuvių. 1895 m. Tilžės „stadtrath's“ Witschel sulaike kelis knygnešius ir nežiurėdamas ant to, kad tie

lietuviai turėjo raštus ir suvis ne ketino bėgt i Ameriką, jis sulaike juos ir perdavė i maskolių valdžios nagus. Bet iš to atsitikimo lietuviai turėjo nors tą susiraminimą, kad Witschel buvo atstatytas valdžios nuo vietos ir tokiu budu buvo viešai pripažintas kaltu.*) Tokiu budu anąmet prūsų valdžia išteisino savę ir lietuviams, vėl buvo ramu ir jie po senovei glaudėsi prie prūsų ir spaudino savo raštus, tikėdami, kad toliaus ne atitiks jie nė kokių klučių. Bet lietuviai apsiriko. Dabar prūsų valdžia viešai apsėmus yra persekioti lietuvius drauge su maskoliu valdžia.

Ko-gi mes lietuviai galima laukti iš tos nemandagios talkos? Ar turime mes nusiminti iš to, ar turime laukti ko pikto sau?

Apsvarstę visas apylinkes, mes drąsiai galime užtikrinti lietuviams, kad iš to nieko pikto išeiti ne gali. Prūsų valdžia ne gali atimti mums spaudos. Tai nedaleidžia jai padaryti įstatymai. Po sparnu tų įstatymų gali platinis ne tik tautiški raštai, bet ir toki raštai, kurie yra valdžiai labai ne malonus, dagi pavojingi (kai va raštai social-demokratijos). Išpildymą tų įstatymų daboja žmonės, kurie per laikraščius apsvarto valdžios darbus. Apsejimas minėto Witschel'io gal būtų ir likęs be nubaudimo, jeigu lietuvių ne būtų užstoję prūsų laikraščiai. Priešais apsejimą Witschel'io pakėlė protestą „Nauja lietuviška Ceitunga“ o ypatingai „Tilsiter Allgemeine Zeitung“. Tai-gi spaudos uždraudimo nei ką mums bijotis. To nė maskolių valdžia ne reikalauja. Pačto paslaptys teip-gi ne gali buti išduotos: nė laiškai nė siuntiniai negali but sulaikyti be ypatingo paliepimo sudų valdžios; o toks palie-pimas gali įvykti tik ypatingai svarbiuose, kriminališkuose atsitikimuose, kurie ne turi nė kokie susirišimo su lietuvių darbais Prusuose. Prieti prie rankraščių ir spaudos paslapčių policija teip-gi ne gali, nės redakcijos užlaiko

*) Dokumentas maskolių valdžios apie tą dalyką bus apgarsintas.

*) Žr. Statistika lietuviškų knygų Zanavykučio.

paslaptį, o paimti spaudan rankraščiai umai po perspaudimui gražinasi redaktoriui. Tokiu būdu oficiališku keliu prūsų policija nieko ne gali susekti. Dėlto pasilieka jai tik kelias privatiškas, paslaptas t. y. šnipinėjimas pakampiais. Agentas bešnipinėdamas su savo šnipukais gal ši-tą susekti, juo kad Tilžėje tarpe gyventojų atsiranda ir lietuvių priešininkai. Bet tie priešininkai ne gal daug ką patirti, nės yra atsitolinę nuo prūsų lietuvių ir su jais ne sėbrauja.

Tai-gi lietuviai ne privalo bijotis nė maskolių, nė prūsų valdžios, nė jų talkos. Iš to sutarimo valdžių mes tik galime matyti, kad maskolių valdžia mus bijo ir, ne įstengdama viena sutruk-dinti lietuvių apšvietimą, kviečiasi į talką prūsų valdžią ir — gėda sakyti — buna iš-klausyta.

Gaila, kad suėjus į vienybę valdžioms da ne suėjo į vienybę lietuviai Maskolijos ir Prūsų.

Sm.

+ Paveikslai.

IV.

Parašė Žemaitė.

Yra sakoma sena pasaka, juog lig šv. Jono visi žmonės meldžiasi, šaukia lietaus, bet ne-išmeldžia, o po šv. Jono ir viena boba užpeč-kyje atsisėdusi, kad tik pašnabžda vienus poterių, tuojau prakiura lyti. Bet šimet ne-labai teįvyksta tokia pasaka. Ne tik šv. Jons praėjo, bet jau ir po šv. Petro, o lietaus kaip nėra, taip nėra. Saulelė rodos kartais išileidžia į debesis ir vėjas šniokščia kaip ant lietaus: vienok ant rytojaus saulė teka skaidri, spindinti, tarytum išsipraususi nakties migloje, ir vėl kaitina per kiaurą dieną, neužstojama nė mažiausių debesėlių.

Visoki augalai ir žolelės, iškaitinti, pavytu-siais lapais, guli per dieną ant išdžiovinotos žemės. Per naktį truputį atvėsta ir gaivinasi vėsesniu ir ukanotu oru.

Netrukus nuo ryto saulelė spėriai nudžio-vino rasą, ir vėl žolelių lapeliai nulinko. Žemė išdžiovo, išspindėjo saulės įkaitoje, net suskel-dėjo. Dumbliuotos pelkės visur sustiro.

Žmonės skubina, plūša šieną valyti, nės rugiai baltuoja ir baltuoja kaskarts didžiau; pirštu prikišamai užeis ir rugpiutis. Ukininkai linksma akia žiuri į rugius, nės nevienam jau labai truksta duonelės; galėtų kur prie kalnelio jau prasipiauti kraikams, bet nelaimė — vis šiens tebesipainioja: darbs ant darbo lipa, imano žmonės susiplėsyti. Šeimyna keikia, kad po-kaitis prapuolė; meilyjo sodraus lietaus, kad bent galėtų pailsėti. O čia priešingai, saulelė rieta per skaidritėlį žydrą, kaip nušluotą ap-

skritulį dangaus, tarytum ugniniais savo spar-nais nublaškę visus debesėlius sau nuo tako.

Dvaro rugių laukas jau visai pabalo. Išno-kusios varpos visai nulinko, tarytum stebisi į žemę ir dumoja, juog netrukus reikės grudeliams grįžti į žemę ir šaltame kalėjime kentėti per žiemą. Kita, nebelaikdama žmogiškos rankos, vėjo užgauta, išbėrė savo grudelius ir nusileng-vinusi stačia atsistojo. Šiaudai per sudžiuvimą net į rausvumą paduoda, o vėjo linguojami šniokščia, šnabžda.

Ponas, išputęs pilvą, žiuri ant ežios atsi-stojęs, kaip užveizda dalina kumečiams margus pianti ir skaito pelną iš grūdų: kiek vagonų galės pristatyti į Rygą, o kiek į Liepoją? — kad tik nepajustų Kuršenų žydai, nuo kurių jau senei yra pinigai išimti. Kumečiams ir šeimynai užteks pasturlakų duonai.

Padalino užveizda kiekvienam po tris mar-gus: darbo bus trims dienoms, nės tiek dienų bobos turi išeiti prie rugių. Liko dar lauko šmotas. Užveizda klausiasi pono, ką su tuo daryti?

— Samdyti darbininkus — tarė ponas — nės rugiai bira, reikia skubina pianti.

Samdininkų burys sustoję į eilę piauja atkalnėje, per pusvarsnį nuo kits-kito atsilikę. Kiekviename tarpe eina moteriškė, kinkuodama, tarytum kloniojasi vyrui, globoja, kad neveiktų jos plačiomis pradalgėmis. Sklaido rankas, norėdama apkabinti jam kojas; o tas įniršęs kerta ir kerta kaskart toliau. Moteriškė, ne-perglabodama, iš apmaudo nusviedė pėdą į šalį, vėl kloniojasi ir vėl pėdus svaiddo. Nieko neveikdamos, kiekviena eina ir eina ir įkandin savo vyro; viena mažiau, kita didžiau atsilikusi velkasi paskui kaip uodegos.

Pėdai renkasi į kruvas ir statosi į gubas. Geltoni banguojantieji laukai beveizint pavirsta į pilką pilką raižieną, eilioms gubų kaip šašais sukopotą.

Toliau po lauką šnabžda žmonės išilindę į rugius. Viename ir kitame šmote iškišo jau galvą iš rugių gieba, tarytum žvalgosi į nusvi-rusias varpeles nepiautųjų; didžiuojasi, suglau-dusi į kupetą pėdų buri; tupi išsiputusi, kaip višta apgūžusi vištelius. Apie tas bruzda vieni vyrai, nės pačios risti su pusryčiais tik teateis.

Aprasota žemė žibėjo, apšviesta tekančios saulės spinduoliais . . .

Brenda ežėmis bobos, braukdamos rasą, išsisklaidžiusios kiekviena sau, su puodeliais rankose, skleidžia nuo tako užgulusius rugius. Palikusios vienus vaikus namie, skubinasi ant visos dienos darbo.

Saulelė slinkdama augštyr sklaidė kaskarts didžiau įkaitintus spinduolius. Medžių šašuo-lėtis mažėjo; rasa nyko.

Petronėlei Dauginienui dar liusa koja. Nutekėjo pernai rudenį, grynai iš meilės, abudu be jokio turto. Per žiemą šėp-teip su pagalba Petronės motinos išsimaitino. Ukininkai bernus viengungių tesamdo; tai-gi Antaną Dauginį, kaip vedė patią, nieks iš ukininkų nė kalbinte ant tarnystės nepakalbino. Kur-gi dings? Reik lišti iš dvaro bimbilynes ir per kiaurus metus stačiai už pilvą vergauti. Dvarus maž ne visur žydai valdo. Tarnauti žydai — Antano kailis kratėsi. Pakumulšių dvaro pons tebegyveno dar be žydo. Todėl Antanas nieko nelaukdams prie jo nuėjo stoti. Jaunas, sveiks, tvirtos stovylos, patiko ponui: gali buti gers darbininkas; netruko susiderėti. Nelaukdams nieko, paėmęs dvaro arklius, viename vežime parsikraustė. Dabar jau pusė metų su viršumi kaip ženoti Antans su Petronėle. Nors varguose, nors kruvinai dirba abudu dėl kašnelio duonos, vienok tarp savęs dar žodelio nesusikeitė.

Šį rytą pašokusi pramojo skubinau pusrytį, prie durų prikabino spynele, raktelių į kišene, kažikoki kukulį išivėlė į skreitą, puodelį į ranką, — lekia kone tekina, nės ir teip jau nuo kitų pasiliko. Apsišvalgė ant kalnelio.

Antai raudonuoja trinyčiai — „tai mano Antanėlis“ — bėgdama dumoja; — „nabagėlis tas mano! Kada jau prie darbo?! Širdelė jau jam nusmoko. O aš užmigusi kaip kiaulė... Kas-gi kaltas? ko nepažadino išeidams: reikės išbarti“.

Par kelis žingsnius nuo tako, įrėmęs lazda į pasturgalį, užveizda pasiausėdoms stovėjo netoli vieno statinėtojo. Praeisisant Petronėlei, nuo kojų ligi galvos perleidęs ją akimis, tarė tam žmoguiui:

— Tokios gražios moteriškės dar nebuvau matęs, kaip ta musų Dauginienė. Bereikalo tokia jauna nutekėjo, vertesni butų gavusi vyrą. Tai lėlė buvusi mergina! O vyras — et tiktai, pajuoodelis, visai ne pagal ją; ne tokio ana buvusi verta.

Aiškia Petronė girdėjo eidama, nės pavėjui buvo prie to ir balsu kalbėjo. Ką atsakė tas žmogelis, nebuvo girdėti, o užveizdos kalbą dar po valandėlės nugirdo:

— Visas mergos turtas — gražumas. O už ją gražesnės niekur tikrai nebėra.

Nejučioms išgirsti užveizdos žodžiai giliai įsmigo Petronėlei į širdį, darydami dvejoją išpuđi: nusistebėjimo ir džiaugsmo. Toks netikėtas pagyrimas jos gražumo sukrutino visus jos jausmus. Sulengvino žingsnius ir su virpančia širdžia degančiomis akimis klausėsi, ištempusi ausis, bene nugirs dar koki užveizdos žodelį... Nieko nebegirdėt; vėl pasijudino greičiau bėgti.

Pribėgusi prie pėdų kruvelės, pastatė puodelį, išrišo ryšelį, kaip tik tiesės — stačiai

į glėbį Antanui. Tas, apsikabinęs, myluodams tarė:

— Mano mažiulėlė! jau atbėgai? Šiandien nebeapsiligsu, busime kartu per dieną.

— Teip ketinau bartis ant tavęs, Antanėli, kaip čia reik dabar pradėti?... Sėskis, valgyk, tur but jau gerai praalkai?! Tokį šmotą jau nupioves!

— Už ką žadėjai bartis, Petrele? — klausė Antanas, imdamas puodelį.

— Kam nepažadinau manę išeidams? dar ir langą užleidai. Pašokus man tokios šoros! Visos jau išsivirusios, nebeižinanau kur pulti. Teip supykau, žadėjau nė pusryčio nebenešti.

— Dėlto teip skaniai ir atnešei supykusi — juokėsi Antanas, sėsdamas valgyti.

— Tau visada skaniai, nors butų visai juoda putra; ir šandien nelaimė man stojosi: besukubėdama paliejau daugiau neg pusę pieno, liko juoda bulbienė, o jam vis gerai, vis skanu!

— Nors ir juoda, bile tavo virta! — tarė Antanas sėrėdamas bulbinę.

Vėjalis pukšnojo, varinėdams pilkus ir gelsvus kukuliukus debesų...

Petronėlei užveizdos žodžiai be paliovos skambėjo galvoje, todėl atsėdusi priešais, žiurėdama į Antaną, dumojo: — kaip tie poniškieji greitai pamato viską; kaip ir tas užveizda, — rodos nesistebė į žmogų, vienok mato, kas gražus, kas ne. Teisybė, Antanas labai pajuoodelis. Tuo pažinimu rodės begalo gražus, dabar-gi — et tiktai! Bet jis manę dideliai myli... Užveizda sako: „ne tokį butų gavusi“! Tiesa, atsitinka kartais. Juog ir Birutą, dainuojame, dėl gražumo prastą mergelę kunigaikštis paėmė. Dabar to nebėra!... Vėl sako: „tokios gražios dar nebuvau matęs!“ — Šyptelėjo — rodos kad čia koki išrinktinė bučiau... — Šluostėsi kaktą ir kasas pasitaisė. „Mergos visas turtas — gražumas“! Tiesa, jug ir Antanas ne turtus ėmė... O kas žino, kad dar bučiau mergoms pastigusi, gal ir butų doresnis atsitikęs? bent rasi nebutų reikėję tų dienų atlikti... Užveizdų patios po dvarus antai kaip ropės, be jokio darbo. Patys teipo-gi išsprendę vaikščiodami duoną ėda dykai... O tas mano nabagėlis, nusidirbęs, kaip skaniai sriebia!... Prie ukininko geriau buvo pavalgęs ir lengviau te dirbo, dabar-gi... viska sunkiau... Ką ta meilė nepadarė, atneša laimę, o kartu ištumia į vargą!...

Antanas, pastatęs tuščią puodelį, nubraukė usus ir persižegnojęs tarė:

— O tai dabar su medumi pavalgiau! —

Atsiklaupęs keliais parvirto priešais ir apsikabinęs Petronėlę bučiavo:

— Dėkui, Petrele! teip skaniai išvirei. Dievas dangumi tau užmokės... Kodėl nieko nešneki, ar tebeapyksti ant manęs?

— Ant tavęs pykti? Antanėli! Kad aš kaip galėčiau dangų prilenkti ir tavę įkelti!

— O aš iššokęs ir tavę įtraukčiau! — Juokėsi abudu.

Petronėlė, atrėmusi savo karštą galvą į Antano krutinę, žydrias liepsnuojančias akis paskandino tolumė; į karštus delnus nutvėrusi jo ranką drebančių balsu tarė:

— Žiūrėk, Antanėl, į nupiautuosius rugius: kaip tos gubos gražiai surikiuotos į eiles stovi pavieniui priešais viena kitą. Teip danguje rastumėm angelus sustojusius eilėmis prieš Majestotą Augščiausiojo, teip-pat kaip tos gubos; nulenktomis galvomis garbinančius Sutvertoją.

Tamsios žaibuojančios Antano akys atsigrėžė į gubas.

— Angelus kažin kada pamatysma — tarė — o tos gubos išrodo kaip tik kareivių eilės, surikiuotos prieš karalių. Piovėjai sklaidos; kaip vyresnieji, eina pirma taisydami burius į tvarką. O užveizda stovi kaip karalius. Toliau už lauko miškas augštesnems ir žemesnems viršūnėms atsimušą prieš saulę, kaip koki miesto bokštai, kaminai ir sodnai.

— Aš didelio miesto niekuomet nesu mačiusi, žiūrėsiu dabar į miško viršūnes... Kaip čia gera, Antanėli! kaip čia gražu! Visuomet teip bučiau, bučiau!...

— Gana, Petrele! piaukime, margas didelis, suvėluosma... * * *

Saulėlė ant žiemos tolyn jau nugrižo, dienos šmotą sutrumpėjo. Nuo saulėtekio ligi pietų visai neilga valanda. O ant vakaro beveizint saulelė nurietėjus ant laidos. Oras vėsesnis, rustesni liko visi pašaliai. Skįstas vėjas pusedams virpina sidabrinus vortinklius, kuriais kaip tinklu aprazgyta visas žemės paviršius: tiek pievos, tiek dirvose ražienos. Pavasario pranašai gandrai, išsivedę jau vaikus, stypinėja buriais po dirvonus, kiti-gi linguoja aplinkui: turbūt baudžiasi už jurių — marių išnešti ant uodegos pusednių. Smulkieji paukšteliai vieni nutilo jau čiulbėti, kiti-gi visai jau mus apleidę, išskrido į pietus, jieškodami šiltesnio oro. Pagurgalvės varnos krankia ant vasarojaus pradalgų, numano jų širdelę, juog nebeužilgo pritrauks tokių skanumų. Žmonės po sodas įkibo jau į bulbes, o dvaro dar šmots vasarojaus negrėbta.

Užveizda privarė pilną lauką bobų. Vienos ritina pradalgas, kitos gubikas stato, dar kitos grėbsto. Toliau vyrai vežimus kraujasi. Užveizda valkiuodamasis nuo vienu prie kitų šaukė baresi, ragino skubėti. O kur bus buvęs. Vis prie bobų prisistojęs. Čia žinoma smagiau.

Viena žodį, kita žodį — ir susideda visa kalbelė. Ant galo bejuokaudamos užniko ponaičiui piršti.

— Artinasi žiema, butinai reik vesti, nės vienam šalta gulėti — teip ponaičiui bobos įkalbinėjo.

— Bepigu, kad jus man parodytumėt, kur merga man tikrai patinkama — tarė užveizda, nurodydamas liudnumą. — Bet žinau, juog tokios niekur nebėra.

— O je! kiek jų yra! — juokėsi bobos, — dešimtimis, šimtais gali ponaitis išsiskirti!

— Iš ko skirsiuosi?! Visoje pasaulyje viena tebuvo — ir prigesintas akis atgrėžė į Petronėlę. — Kol ta tebežydėjo, nepamačiau — kalbėjo toliau — dabar kitas už manę laimingesnis, nuskynė leliją... prisirišo jos širdelę... Nežinau ar prisirišo, tik pagavo, lig nepažinus man išplėšė.

— Antaniene! — pašaukė rusčiu balsu — eik pagrėbstyti vyrams po vežimais! O jus bobos šarpuokite, ligi pietų turite sustatyti.

Saulėlė pakilusi kaitino kaip ir vasarą.

Užveizda pirma, Antanienė paskui jo nuėjo. Tas eidams kaip malunas be perstojoimo su liežiuviu malė:

— Atata! bent mažą valandėlę pavogiau viens ant vieno, nors per lauką pereiti su mano gražiausiaja... Mano nelaimė — tarė atsidukėjęs — Dauginis laimingesnis... pavydžiui jam labai — skersoms žiūrėjo į Petronėlę. — Ak su mano rožė, lilija! Mylėtumei manę, kad aš tavo vyrų bučiau?

Petronėlė susimaišė ant tokio keisto užklauso, paraudonavo, kaip žemuogė. Lupas tapnojo, by norėdama kažiką sakyti, bet nesumodama nieko ėjo tyloms. Užveizda tarytum nieko neišmanęs švypsodams tęsė toliau:

— Na, vis-tiek, nors tu tekejusi, vienok aš tavęs begalo pamilau, nebeturiu galės suturėti širdį... turiu mylėti visada... teip stojos, ne ką darysi!... Žinau, kad tu nebusi tokia kvaila ir nesigirsi vyrui, jis gi pats nesupras; aš dėl tavo meilės ir jį kartu myliu... Eikime stačiau, šen per piauniuką; gal neparšoksi par griovį? Duok šoną — na, top! — suspaudęs ranką šoko pats ir ją kartu pertraukė stačiai sau į glėbį. Spustelėjo prie savęs pusiaužniugą, o usai ir karštos lupos į jos burną įsmigo; stojosi tai vienoje akies mirksnyje ir vėl toliau viens paskui kitą žengė.

Užveizda įkipai — atsisukdams, truputį pristodams lengviai kalbėjo:

— Moteriškė didelė graži, visiems vaikams papiutės: pritraukia akis, prikalda širdį, sumaišo galvą, nors tu žmogus nusišauk, matydams, juog nebegali jos gauti — išputė per usus, kaip butų atsidukėjęs, ir pažvelgė į Petronėlę.

O jai prakaitas iš karštos kaktos kaip žirniai sunkėsi, o širdis teip tvaksėjo, net greta einant buvo girdėti.

— Aš turėdams tokią pačią — tęsė toliau užveizda — kaip rožių kvietelę, oi mokėčiau mylėti! nės meilė meilei nelygu. Tie tamsieji vyrai retai katras moka mylėti; jie daboja pačią, pavydi, kad su kuo nepajuokautų. Kam to reikia? Gražiai pačiai tur būti liuosa valia; jeigu kits ir pamylėtų ją, ana dėlto neapleis nė vyro. Oi moteriškos yra gudrios! moka dailiai po du vyrų valdyti be jokios nuskriaudos pirmojo. Pagaliaus tankiai daug gero jam padaro. Atsiranda kitos davatkos, — sako; „griekas vyrą apgaulioti“ — Kakaka! anoks ne griekas vyrui gerai daryti: palengvinti jam darbą arba daugiau duonos užpelnyti visai nekaltu budu. Gražios moteriškos nereikia mokinti, nusimano ji ir pati, ką savo skaistumu galėti padaryti, nės kartą apkalusi vaikino širdį vedžioja potam sau jį už nosies kaip tik patinkamai. O vyras vyro vietoje... Antaną išsiųsiu tuojau į žygūnę, užtruks ligi pavakarės. Ar neskaudės Petrusėlės širdelė, — klausė užsikvėmpęs — kad teip ilgai nematysi vyrelio?

— Neskaudės! — išspruko žodis Petronėlei nejučioms; susirgriebė išsitarusi, bet išleista žodį nebegali sugaudyti.

Artindamasis prie vyrų skubinau užveizda pusbalsiai šnekėjo:

— Buk gudri, Petrusėle! neišsiduok ką girdėjusi ir neparodyk mūsų jausmo. Dėl manęs tai būtų vis-tiek, bet man reikia tavę nuo svieto kalbų daboti ir slėpti nuo vyro... Jei aš kartais sušuksiu smarkiau, neimk už blogą, žinok, juog širdyje kitaip manau, bet dėl svieto akių kitaip reikia daryti.

Atsitolindamas juokėsi savyje: o tai tikra žasėlė! vos tik pagyviau tyčioms jos gražumą, jau tikrai įtikėjo, rodos jai dideliai man įsidabojusi. Bet reikia atsargiai elgtis, kokį dar laiką atstu laikytis, o paskui... bus mano viršus.

Vėjalis pakilo, debesėliai ant dangaus tarytum gainiojo kits-kitą.

Petronėlė grėbtydama atvėso truputį. O užveizdos kalbą vis apsparstinėjo... ko mat nereikia ant svieto pritirti?!... Meilė meilei nelygu... Tas tai mokėtų pačią mylėti... Kaip jis moka spėčiai pabučiuoti ir vėl tartum nieko nežinąs... Vyras vyro vietoje, žinoma teip... jam prisiekta meilė... Pirmas ir paskutinis kartas su tuo užveizda. Jei man dar kuomet pradės ką plepėti, pasakysiu stačiai: Tamsta man ne kavalierius, aš tamstai ne kokia pana! Nabags, nosį nuleidęs, gaus šalin nėsintis... Užsidumojusi grėbstė — tik capt Antanas į glėbį. Petronėlė — krust! teip nusi-

gando, kaip ant pikčiausio darbo nutverta, net sudrebėjo.

— Ko teip nusigandai, mano mažiulele? — klausė Antanas. — Ką teip užsidumojai, kad nejutai manęs ateinant, ką dumojai? pasakyk! — prašė bučiuodams.

Petronėlė prasižiojo, truputį paminkčiojo:

— Poterius kalbėjau — tarė — kaip viena atskirta grėbstau.

— Mat aš pertraukiau. O dabar mano mažiulėlė klausykės. Aš išvažiuoju į žygūnę su pono siuntiniais, turiu skubėti. Pasprašiau užveizdos, leido man vienu žygiu užvažiuoti pas matušę. Gal vėlai pargrišiu. Užveizda dar įdavė pirkinių ir sakėsi tau savo pietų palikęs: galėsi nevaikščioti namo. O man duos dvare pavalgyti. Dabar vakarop manęs telauk... parvešiu konorint nuo matušės.

Petronėlės nušvito kakta, tuojau atpuolė jai į galvą užveizdos kalba: „daug gero vyrui padaro“.

Jau Antanas per varsną atsitolino, jį dar pašaukė:

— Antanėli, pabučiuok mamaitei į rankelę nuo manęs!

Antanas eidamas kraipė galvą dumodamas:

— Kažiko toki sumišusi mano Petrė?

Pasilikusi viena Petronėlė vėl dumodė: Na-gi ir matysiu, kaip jis man tuos pietus čia ištiesks? Kad tik artintus bučiuoti, jau kad skelčiau!... Ne, du vienu nebebusma ir per griovį nebešoksma — šyptelėjo, — pašėlęs gabums ant to bučiavimo!

— Antaniene! — netolymais užveizda pašaukė.

Ta, nustojusi grėbstyti, klausėsi.

— Kaip atneš dvaro mergina man pietus, priimi ir atnešk pas daržinę; nešėją atleisk namo. —

Pasakęs nuėjo.

— Šitai tau — juokėsi širdyje Petronėlė — bus ir pietus... Tai sumanys! Išmanyk tu dabar vaikino gudrybę... Ne apmaus tai toksai vyras? Bet ir gerą kartu padaro: mat važiuot-navažuos pas matušę. Kada Antanas jau geidžia... ant galo dar abudu pašers pietumis... Na! matysma toliau; mauding ant galo atsimuš nuo manęs kaip nuo kietos sienos.

Išsisklaidė ant pietų. Užveizda su Antanienė vienodu liko visame lauke... Dvaro gaidžiai giedojo dvyliką.

— Nešk šian, čia į pavėsį — sako užveizda, eidams pirma. Apsizvalgęs atsisėdo. Truputį pietų paknėpčiojęs tarė:

— Na, Petrusėle! valgyk dabar! Man geriausieji pietus į tavę žiurėti; bet nesidrovėki, valgyk. Buk su manimi drąsi, čia nieks mūsų nematys.

Pasitraukė truputį į šalį, kol Antanienė valgė.

Vėjas pamažėli telingavo lazdu šakas; didžiau jas šnabzdino voverėlė riešutaudama. Ką tik Petronėlė indus padėjo, tik užveizda strakt ir prisisėdo artitėliai greta.

— Na dabar bus dėkui už pietus! — tai sakydams, užvertęs jos galvą, ėmė bučiuoti; lupas, akis, skruostus, kur pakliaus. Petronėlė sprudo, kraipė galvą, stumė su rankomis, o pasakyti užveizda neleido. Kaip tik ji norės žiotis, tuojau su usais kaip su kamščiu ir užkimš jai burną. Skepetėlė nuo galvos nusmuko, plaukai išsidraikė, prakaitas ją apipylė. Truputį atleidęs, bet dar apsikabinęs tarė:

— O je kokios tavo gražios kasos, Petronėlė! Kaip gyvas nė prie ponių niekur tokių nemačiau. O teip gražiai geltonos, kaip auksas.

Stumė jo ranką Petronėlė, tylėdama, ir stengė atsikelti, bet užveizda pritūrėjęs tarė:

— Nėpykk, Petrusėlė, dovanok! šandien man pasigautoji. Kažin ar beatsitiks kame tavę bebabučiuoti?! Gal to sykio užteks visam amžiui paminėti — ir pagriobęs jos ranką bučiavo. — Gal nebeteks niekur teip arti!... leisk i tas tavo dangiškas akules 'pabučiuoti — ir vėl užvertęs bučiavo akis.

Petronėlė naujai pasityrė turinti dangiškas akis ir aukso kasas, kokių nėra kitų ant svieto. Nors širdyje gerėjosi, vienok nurodė piktumą.

— Liaukės, ponaiti! — sušuko — tikrai supyksiu!..

— Nėpykk, ne! paskutinį kartelį jau dabar. Kiek tu turi metų?

— Dėrynioliktus baigiu i — Rožančavą.

— Meluoji, Petrusėlė, meluoji! Matytis, juog tiek neturi, bet neišrodai ant tiek. Ir ko tu tokia jauna koreisi už to vyro? Bent ar myli tavę tas vyras? — klausė užsikvėpęs.

— Ką dirbs nemylėjęs? — rusčiai atšovė Petronė ir pašoko nuo žemės.

— Kodėl nemylėti toki paukštelį?! — atsiduso užveizda,

Ant to pasibaigė pietus, nės pradėjo rinktis i lauką darbininkai.

Sriauni upelė, vinguriuodama lankoje, vienokiai pasiškėdama per akmenėlius, gurgėjo.

Užveizda eidamas juokėsi savyje: — Dar purkštosi mat, kaip ožka, neva nesileidžianti bučiuoti... kol prijaukėsiu.

Petronėlė grėbstė, pikta ant užveizdos, kam jis bučiavo, ir pati ant savęs, ko neskėlė jam i dantis... „Na, paskutinis kartelis“ — mastė kinknodama galvą; — tegul teip kitą syki, jau kad duosiu!... Tegul jį! Kam aš čia turiu užsidėti? Manę teip myli Antanas... Kad aš teip jam pasakyčiau? Kažin? susibartų, gal ir išpertų užveizdą?.. O tas manę už paskutinę durnę paskaitytų... Verčiau nieko dar nesakysiu. Čia Antanui nėjokios nuskriaudos nėra. Matysiu toliau, ką

teip daug gero mums padarys? Paspėsiu dar nusikratyti. O kaip pasibaigs dvaro dienos, nebesusieisma ir pats nutilis, bet bučiuoti tai nebeprisileisiu niekados. Kad jis teip graudingai žiūrės i manę... akys pilnos ašarų... teisybė, rodos dangus jose matyti... Ir Antanas teip budavo žiūrės... Pamilo nabags, nereikalinga jam širdgėla. Aš Antanui prisiekiau ir turiu jį mylėti, o užveizda — jis be manęs, aš be jo.

Varnėnų burys, kaip didžiausias debesys, pakilęs iš lazdynų viršumi galvų, nušniokštė i mišką.

Kol lauko darbai pasibaigė, ne syki užveizda dar prigavo išbučiuoti Petronėlę, o vis teip pataisė bedarydams Antanui gerą. Ji kas kartą, o visada tvirtai užsižadėjo, juog paskutinį kartą — kitą syki jau kad skels ant i dantis!... Bet užveizda tankiai šiuo tuo pagerino, todėl nors pykdama, bet tylėjo. O išėjusi prie darbo iš rytų pusės tankiai žvalgėsi, kame užveizda sukinėjosi. Prisiartinant jam arčiau, Petronėlė linksmai šypsojosi, taisėsi ant galvos skepetėlę arba kasas, gerėjosi širdyje savo gražumu pritraukusi vaikina. Minėjo tankiai jo žodžius ir apsiėjimus. Kartais pasibaisėjo apgauliojanti vyrą, bet spėriai raminosi: „vyras vyro vietoje, aš dabar didžiau jį myliu; o nuo užveizdos daug gero pritriria per manę“...
* * *

Giedra rudeninė neilgai laiko. Viena diena sausa ir saulėta, ant rytojaus išaušta ukanuota ir lyjanti. Purvynai nieko nedžiusta. Nors saulėlė spiktėlėjo kokią dieną, bet nieko ne džioviną: šlapi ir šlapi visi pašaliai. Nurudavusios pievos aptvino vandeniu. Pajuodusios ir išmirkusios dirvos, papurusios išdraikytais razais, niukso surukusios kaip senos bobos. Miškai nuliudę ir nusiminę barsto po kojų savo pageltusius lapus, nuogą ir rusčią kaktą stato priešais žiaudrų vėją. Žolėlė pasislepė po patalu geltonų lapų. Naminė banda, niekuomi neprisotinta, ėda, šlemščia pageltusią žolę, atvašas ir apipurusius lapus. Piemenims mažai rupi daboti, todėl po namas padeda bulbes kasti.

Biaurus bulbekasis!..

Žemė išpijusi, negal keliais šliaužti, kasejoms reikia pasilenkus rinkti. Bulbės purvinos, sušlampa ir maišai; o nešiotojams iki pusblauzdžių reik purvynas bristi. Kurie galėjo ankščiau ligi giedrai nusikasti, tiems rots begigu. Kumečių bobos nabagės, kol atliko dienas prie dvaro vasarojaus, susivėlavo su savo bulbėmis. Dabar pasitelkdamos, pasisamdydamos kasėjų, žuna, pliauška, kiekviena savo rėžyje. Su raudonomis nosims, sukimbusiais nagais renka i krepšius ir su naščiais velka, neša namo, nebeišbrisdamos purvyno. Kitos pilą i

maišelius; vyrai, parėję nuo darbo, sunėša kiekvienas į savo triobą. Saulei nusileidus, susirinko vyrai; parpliaušė ir bobos, purvinos ligi juostos. Kokia dešimtis gaspadinių gyvena po vienu stogu. Visų nevirtos vakarienės. Vaikai išalkę bliauja, rėkia, paršeliai žviegia, karvės nemilštos; o čia staiga temsta, nės prakiuro lyti. Po triobas susikūrė ugnis, turėjo atsidarinėti durys, pro kurias virto kaip iš kamino dumai ir šlapgariai; per tuos nė vidaus nė maž nebeapšvietė ugnelė. Pasieniais po aslą pripila bulbių, batvinių kruvos, pristatinėta parankinių indų, ant gembų iškabinėti varva apdarai, apie židinių išdžiaustyti purvini antai. Ugnelė apstoje keletas vaikų šildėsi.

Dumų, garo, drėgmės kvapas susimaišęs darė tokį troškumą, juog žmogus vos tik galėjo kvėpuoti. Vyrai išalkę, apmaudingi, belyjant, vilko ant pečių iš dirvų maišelius su bulbėmis.

— Neskleisk teip į aslą pildams! — šaukė vienoje triboje — nebegalėsi nė lopšio pasupti.

— O kur-gi kitur pilsiu? — atšovė vyras. — Kišk į uodegą savo lopšį.

Kitoje triboje telžęs maišą į aslą kriokė vyras:

— Kaip rupužės! neparsineš nė tų bulba-palaikių! Nuvargęs, sušlapęs, pliaukšk tu dabar žmogus per lietų paskui jų uodegą.

Kitoje triboje vaikai klykia, o tėvas, raižydamas juos su diržu tildė. Motina čirkšdama barėsi.

Kitur pati, statinėdama šukes ąsloje lašams nuo lietaus šaukė:

— O tai tau buvo manęs neklausyti! sakiau! nebukime prie to velnio, nebukime; nėkur galvos pakišti nėra, — be jokio stogo; kaip pradeda lyti, ir triboje varva už apikaklės. Netik drabužiai, bet ir mes patys supusma. Lyg doresnės triobos nėra sviete? O darbas visur toks pat biasas.

Ir teip iš visų urkštynių, triobomis vadinamų, visoki balsai davėsi girdėti: barnių, verkimo, juoko ir keiksmo. Kiekvienoje ypatingu būdu prisiskelbė atskirai gyvenančios šeimos.

Tiktai vienoje suvisu tylu. Nors teip-pat praviros durys ir dumai ruksta, bet kalbos nė balso: turbūt pašnabždais šnekasi. Toje gyvena mūsų pažįstami Antanai Dauginiai.

Pirmą kartą stojant į dvarą nė į galvą neatėjo pasižiūrėti, kur reiks stovėti, kokios triobos? Parsidanginęs rado triobas išmigusias į purvyną maž nė ligi pat langų, sienos supuvusios, nės trioba be jokio stogo — kur ne kur po lopelį šiaudų dar kėkso. Ką-gi bedarysi? reik talpintis, nors vargingai. Laimė dar, kad naudelė Dauginių nedidelė. Vasarą, kol sausa, giedra, dar pusė bėdos ir po dangumi gyventi, bet rudens lietus prasidėjus nenorint reik poną keikti. Pons dėl savęs dvare tur du

rumą, trečią palivarką šeimynai stovėti. Dar pastatė antrą palivarką, didelį, su daugeliu kambarių, nebėra kam juose stovėti. Viename — keli batviniai pamesti, kitame koks indelis, visi tušti, kaip daržinė, o užrakinėti. Skerdžiui ir uktveriui paskyrė prie galo po mažą kamarėlį; tose kaip padirbino pečius, toliau erčios vos tik lova beįsitenka. Tokioje aukštenybėje spraudžiasi su vaikais, kone ant viens kito. O didžiosios triobos tuščios, užrakinėtos. Gailisi ar pavydi žmogui geresnės erčios? ... Kiti visi darbininkai sukimšti į supuvusias triobas po sudriskusių stogu. Murdos po purvynus, trokšta po dumus ...

Parėję nuo darbo ant nakvynės neturi kur dorai nė pasilsėti, o dieną nemato, kaip jų triobos išrodo, nės neturi laiko žvalgytis.

Nuo aušros ligi sutemos užveizda užsigulęs skatina tik darbuotis. Po tokio vargingo darbo dvare per dieną darbininkai nužuvę, parėję į savo triobą, vėl vargsta be doro pailsio. Ne dyvai, juog iš apmaudo ir be reikalo sukeikia kartais pačią arba vaikus. Ant pono nors širdis virte verda, bet jam nieko nepadarysi: nenori — nebuk, jis ir kitą gaus. Visas pasigavimas, jei sukeikia jam negirdint.

Antanų triboje nėra nė jokio keiksmo; ugnelė žiba, bulbių katilėlis užkaistas jau apsiptojęs, ąsloje dvieiose vietose į pastatytus ant tyčia kibirus, teška lietaus vanduo. Antanas sėdi ant kedelės netoli ugnies, ant kelių sėdiančią apsikabinęs. Petronė, prisiglaudusi galvą prie jo krutinės, kažiką savitarpe šnabždasi:

— Nebeprigaus manęs kitą sykį, — tarė pusbalsiu Antanas; — busiu gudresnis, stodams pasižiūrėsiu, kokia trioba, nebevargsi daugiau tokioje, tu mano maziulėlė!

— Nevargisma, Antanėli, nė šią žiemą. Užveizda prižadėjo išsirupinti nuo pono, kad mums duotų triobą naujamajame palivarke. Bus tiktai vargas persikraustyti.

— Begalo geras žmogus mūsų dalyje tas užveizda, — gyrė Antanas. — Bepigu, kad jis išsirupytų, butų begalo gerai. Ką jis prižada, visada išpildo. Mažmožiais ims, bet ką man ir pageris: tai prie lengvesnio darbo pastatys, tai pasius kur ant kokio pusdienio geresnes malkas duos, arba grūdų truputį užpils. O ir tau juog keletą dienų dovanojo! Prie mašinos vėl nė viena boba tiek neuždirbo, kiek tu! ... O teip moka sumesti, apsukti, kad nieks nesuprastų. Geras vaikin, duok Dieve jam gerą pačią! — teip girdamas užveizdą Antans vis žiūrėjo į pačią.

Petronėlės net augo širdis, dumojo: — tai vis daro dėl manęs.

— Kad tu jam esi paklusnus, Antanėli — balsu tarė — visur gerai išpildai, dirbi iš tikrųjų dėlto tavę ir myli.

— O ir tu, Petrele, turi prie jo malonę. Žiuriu, kaip buvom prie mašinos, kur bus buvęs, jau prie tavęs prisistojęs. Pasisuks kitur valandėlę ir vėl nugrižęs prie tavęs be-sišnekas. Be jokios didystės vaikino. O tu toki nedrąsi, nieko su juo nepajuokauji! — tai sakydams žiurėjo, koki įspudį jo žodžiai padarys ant pačios.

Petronėlės burną kaip žarijoms apipylė: arti mat ugnis, apšilo.

Antanas vėl klausė:

— Na, Petrele! pasakyk, ką tau užveizda teip užsiguldams visada šneka?

— Et, bet! . . . Ar girdi, kaip Stasiuliai barosi? — tarė glausdamos prie vyro. Tas šyptelėjo. — Bepigu tiems ponams gerose triobose — tęsė Petronėlė — sausa, gražu, viso perteks, be jokio rupesčio. Tur but niekuomet savytarpe nesibara?

— Na, pasakė! — juokėsi Antanas — žiurėk, ką musiškiai daro! Andai buk pons su revolveriu puolęs ant ponios.

— O Pana šventoji! Kažin už ką?

— Mat pons išvažiavo į Šiaulius, žadėdams porą dienų užtrukti. Ponia tuotarpu pakėlė balių. Į pat tirštumą pons šmakšt namie! ir rado poniją su kažikokių preikšu. Toks ten trukšmas pakilo: Puolė pačią nušauti — kiti neleido; paskui pats norėjo nusišauti. O tai tokia ponų meilė! — užbaigė bučiuodamas pačią. — Ne pavydžiu aš jiems tokios meilės, mes galime kitaip mylėtis.

Petronėlė sau dumojo: — gerai tas užveizda sako; kad gražiosios moteriškės po du vyrų valdo.

— Pamatyk tu, kas po miestus dedas — tarė toliau Antanas — prisistebėjau budams vaiske visoko (buvau į „denščikus“ pakliuvęs.) Vyras mieste po kliubus, po balius, duos garo su mergomis. Pati, kaip tiktai vyras koją iš namų tuojau ir lėksiu su rašteliu prie kokio preikšo, tas ir prisistatys, kaip matai.

— Na, Antanėli, juog nevisos tokios?

— Kaip prie maskolių vyresniųjų visitėliai paleistuviai, be skyriaus, tiek vyrai, tiek pačios; o kaip išsireiškia kartais, tuomet barnių ir peštynių ligi soties.

Toks bausis paveikslas Petronėlė kaip šaltu vandeniu perpylė. Bet spėriai nusitramdė padumojusi: „Bene mano čia kokia paleistuvystė? Didelė kupeta, kad pabučiuoja kur užpuolęs. O ar aš kalta, kad, kad teip dideliai jam patinku, — imtų ir suėstų, rankas išbučiuotų. . . . Bet ir vyrui už tai daug gero padaro kiekviename karte“.

— Pervirs bulvės! — tarė pašokusi — valgisma vakariene.

Kad speigas, tai speigas! Po saulės gražos pasitvirtino žiema. Sniegs girgžda po kojomis, o ant vieškelio net cypauja po šlajoms. Vėžės lieka ištiestos, kaip du spindančių kaspinu. Nuo ryto saulelė anksti kyla per miškus, liedama pirm savęs ant žaros raudona šviesa, o jos atspindulyje nuraudo ir žemė. Žvaigždėlės ant dangaus, pirma mažosios, o paskui ir didžiosios merkėsi ir geso. Pamaži viršumi miško pražioravo pirmieji spinduliai saulės, ir iš raudonumo persimainė į aukso rubą, kuriuo apsidengė visa pasaulė. Mirgėjo kaip deimantais apibertas snieguotas paviršius žemės, mirgėjo šarmos kruopelės ant medžių, mirgėjo tvoros ir stogai. Mėnuo teip-gi mirgėjo nusigandęs, stebėjosi į saulės galę ir, kaskarts didžiau baldams, nėrėsi ir skendo gilmėje žydrojo dangaus.

Speigas teip spaudžia, net tvoros poška. Nebent saulei pakilus jei kiek įdienotų, o ant atsimetimo speigo nieko nenurodo: bus diena šviesi ir šalta.

Netikėtai vakaruose, dangaus pakraštyje, mėlynumas pamaži balo; kažikoki tartum kalnai balti kilo kaskarts augštyr, arba stojosi kaip kokia muro siena, siekdama kartu dangaus ir žemės. Baltavo jau toje pusėje ir miškai ir jungėsi žemė su dangumi. Pabalo, nėt papildavo visa vakarų pusė, atmušdama nuo savęs ir saulės spindulius. Vėjas, lakstydamas pagal žemę, pradėjo kulį vartyti, kur ne kur paspirdamas į augstį stulpelį sniego. Baltieji murai slinko kaskarts arčiau saulės. Vėjas kaskarts drąsiau švaistėsi maišydams sniegą: bėrė į pastogę, pašvilpino į mišką, o kitą saują žėrė stačiai į akis ir už apikaklės pakeleivui. Saulelė, neapkęsdama tokios vėjo drąsos, merkėsi ir kniausėsi, glausdama arčiau savo spindulius. Vėjas, nieko neatbodams, kaskarts palakiau šokinėjo. Supykusi saulelė užsitraukė visiškai sau ant veido baltą uždangalą. Tuomet gavęs valią vėjas užvarė baltuosius kalnus iš vakarų ant visos padangės, pašėlo maišytis po sniegą, krintantį iš dangaus ir gulintį ant žemės. Maišė, vartė, suko, kėlė stulpus, dumė į patvorius, putė į pastoges, o per laukus švilpino pasispardidams, kol tik užkliuvo už krūmų, pėdsake savo palikdams duobeles, kalnelius. Vienu žodžiu užkilo tokia puga, net dangus su žeme sumišo.

Dvaro kumečiai su baltoms kuproms, o dar baltesniais usais rinkosi ant pusryčių. Antanas, nudaužęs kojas su šluotražiu, numetęs ledus nuo usų, atsisėdęs tarė:

— O tai šunės puga pakilo, netikėta atmaina; bet ne prieš dorą saulę teip raudona tekėjo: mat nurodė vėjus, o prie to šaltis pašėlęs. Dar but pusė bėdos, kad namie, o dabar ar ne bėda? varo važiuoti į maluną

ponams pitliavoti. Kaip reik šikioje nuplaukti?!

— O Pana šventoji! — sušuko pati — kaip tu važiuosi šikioje? nė šuo ant kelmo nenustigs. Ir dėlko tavę varo? jug visada Stasiulis važiuodavo.

— Mat rokunda teip išėjo — tyliai Antanas šnekėjo — užveizda davė man kviečių purą, liepė sau susipitliavoti, dėlto negali kitam duot važiuoti — tai sakydams žiurėjo į pačią, bet nepastebėjo jos nuraudimo. Ji, užsikvėpusi ir pustidama ugnį, padumoję: — Žinojau, kad teip bus... —

— Kur važiuosi, į Juodlį ar ant Knytuojos? — atsitiesusi paklausė.

— Kame čia gausi, vandens niekur nėra! — atsakė vyras. — Reik važiuoti ant Virvyčios. Pilk greičiau pusrytį, tuojaus ims užveizda skraidinti.

Petronėlė, statydama bliudėlį ant stalo, bėdavojo:

— Niekio nežinojau, nieko nepataisiau nė pietums įsidėti. Tokį kelią nesuvažinėsi dar viena diena, o dar jei gausi tuojaus... pusta ir tų kviečių, verčiau butumei nevažiavęs... užtruksi ilgai...

— Je, pavyks gauti naktį, kol nuplauksiu, bus naktis; gal ryto ir parvažiuosiu.

Sumušė kojas į žemę už durų ir įėjo užveizda, pasibraukęs po pažastim kažikoki baltą pundelį. Nusipurtinęs truputį sniegą tarė:

— Še, tu mano bobelė! idėk vyrui vakartį; niekur grebšio nesugriebiau. Surišk jam kur, ar grebšlį bene turi?

— Ką tik rupinausi, neturinti ko idėti — tarė Petronėlė — o ponaitis mat ir pasirupinai.

— Ant to tai mano galva, Antanas žino!.. — ir pamirkčiojo.

— Teisybė, galva ne puodelis, — juokėsi Antanas.

— Tokį šmotą mėsos! — stebėjosi pati, — jis nesuvalgys nė per trejetą dienų!

— O ką, mano bobelė? gali ir užtrukti trejetą dienų.

Susikryžiuvojo akių žaibai: užveizdos ir Petronėlės. Antanui teip-gi perėjo žaibas per akis ir galvą, bet nenurodydams nieko dejavo:

— Nežinau, ar galės ir pavažiuoti šikioje. Stumdysis arkliai, o šaltis pusiau plėšia.

— Pareis, tuojaus pareis! — sakė užveizda, žiurėdams pro langą. — Po dvyliką bus atlydis, aš numanau ir kalendorius teip rodo. Tik skubėk išvažiuoti, iki poniai atsikels. Liepė gaigyste išsiųsti, o tu lig šiol dar namie. Visa bėda, kol iš namų išsitaisai, o ant kelio daug važiuojančių rasi: prabrauks vėžes.

Užveizda išėjo.

Per išprogsų lange stiklą švilpino vėjas ir dulkino sniegą į vidų.

Petronėlė lyg pikta, lyg sumišusi, nenu-rimdama ant vietos, lakstė, trypė kerčia nuo kerčios.

Antanas pasitaisęs jau į kelionę.

— Sudie, Petrele! — tarė užsikvėpęs bučiuoti. —

Ta, apkabinusi abiem rankom jo kaklą, drebėdama, apaudė prie savęs, bučiavo į burną ir į rankas; teip kažiko susigriaudino, net ašaros nurietėjo per skruostus. Norėjo vis kažiką sakyti, bet žodžiai tirpo ant lūpų; vos tik prašnabzdėjo:

— Ne užtruks ilgai, Antanėli!

Antanas šypsodamas pabučiavo pačią. Tiek tepasakė:

— Na, na! nusiramink, mano mažiulėle! ... parvažiuosiu, busma, kaip buvę.

Po dvylikos vakarop linkui, kažin, ar sniegs apsunkėjo, arba vėjas pailso, nebeįveikė teip švaistytis, nės nutilo oras ir speigas truputį atsimetė.

Einant per sniegą koja smuko, kaip į iš-mintą molį. Vakare žvaigždėlės kur nekur spiktelėjo, ir menuo tankiai iš debesų iškišęs galvą žvalgė ir atgal užsitraukė. Petronėlė vienatė per dieną bruzdo po triobą; nesmagu ir nuobodu jai buvo. O kaip sutemo, net baugumas ėmė.

„Kaip aš čia dėsiaus“ — dumoję — vaka-ras ilgas, miego anksti nenoriu... Pasiim-čiau darbą; kaip tik žiburi uždegsiu, ilis už-veizda! ... Verčiau žiburio nedegsiu! ... Tamsoje nelis, numanys, juog atsiguliau ir gana! ... Bet ir to nepatirs, juog aš nebenoriu, kad jis pas manę landytų... Verčiau žiburi uždegsiu ir duris užsitrakšiu, ot teip! O kad norės įeiti, pasakysiu: eik gulti, nesivalikioki pas manę! ... Už durų šaukti nė šis, nė tas, o viduje dar ir daugiau galėčiau jam pasakyti; bet kaip įeis, tuojaus griebis ir bučiuos... o aš takšt į snukį... O jis gal man ir atgal?... Ne, verčiau neišileisti; nedegsiu žiburio....

Po dvaro kiemą žvangėjo skambalai.

— O, dėkui Dievui! svečių užvрто! Už-veizda nebeatūrės laiko landyti... bet ir aš jau nebeatstatysiu jo nuo savęs... ne, verčiau kad įeitų... Užsidegsiu žiburi... ot teip! o duris užsikabysiu... Aaa! su raktu! (trakšt, trakšt)... papusk į nosį!... ir vėl nieko nepasakysiu!... Šaukti neišpuola... Ką čia reikia veikti?!... Ak tu Dieve! kokia buvau kvaila! ko aš iš sykio Antanui nepasakiau?!... O kas čia man?!... tegul įeis, kad nori išvaksysiu, kaip šuni! Trakšt! duris atsuko.

Skambalai žvangėjo. Vežėjai vaikščiojo po kiemą.

Petronėlė verpė ir karunką giedojo, bet jos mintys buvo toli nuo giesmės: kažiko jos širdis rupinosi ir nenurimo; žiurėjo vis pakaitais tai

į langą, tai į duris . . . Atstumė ratelį, vėl pradėjo vaikščioti po aslą, užputė žiburi, užsikvempusi žiūrėjo pro langą. Užveizda su liktarna pareina iš stonių . . .

— Jau tas kibšas eis gulti! . . . Ne, svečiai tebėra, negali atsigulti, dabar jau čia ilgis! . . .

Pribėgo prie durų, nutvėrė už raktą.

— Ne! — pamastė — verčiau išsiriti į akis! . . .

Nugrįžusi įbrėžė žiburi. Pastovėjusi tarė:

— Ko aš čia turiu vargti dėl to balamuto?! . . .

Pukšt! užputė atgal žiburi, prišoko prie durų, trakšt! trakšt! užrakino, išsitraukė raktą ir atsiklaupė poterius kalbėti. Po valandėlės kažikas prie durų subrazdėjo.

„Petronėlė!“ — šaukė patyliai.

Petronėlei širdis plakė, neišmanė atsilipti, ar tylėti?

„Ieisk!“ — vėl tyliai šaukė . . .

Ji tylėjo.

— Na! — sako už durų — ir mano durų toksai pat raktas! . . .

Tai sakydams ir apsuko durise raktą.

Petronėlė kruptelėjo, nebeįmanė, ar žiburi brėžti, ar duris turėti. Puolė prie durų . . . pusėje aslos užveizda ją į glėbį nutvėrė . . .

— Ar teip tatau mano mylimoji?! Nenorėjai išleisti?! — rugojo užveizda. — Bet aš gudresnis, įėjau. Ši vakarą turime išgerti įkurtuvių naujosios triobos!

Tai sakydams, pastatė ant stalo butelį.

Petronė įbrėžė žiburi. Jis pripuolęs užputė.

— Kam to reikia? — sako — ar nešviesi mėnesiena?! Prie žiburio iš lauko viskas viduje matyti. Vežėjai ir dvariškiai valkiojasi, gali pasistebėti. O mėnesienoje geriau; ar nematyti? Duokš tiktai čierkelę, netruksma ilgai. Senei jau dėl tavęs yra tas butelukas laikomas. Turiu tavę nors syki pamylėti!

— Ne, aš be žiburio nebusiu! — tarė Petronė ir vėl brėžė.

— Kokia tu esi nepersakoma! Tai langinycia ar langą užleisk su kuonorint! O teip! . . . Na, sveika dabar, tu mano gražioje! Gerk, šit pirago užsikąsk! Vis tai laikiau ir laukiau pritinkamo laiko, kuomet viena busi. Dabar tyčioms teip pataisiau, išsiųsdamas vyrą. Gerk!

— Dėkui, ponaiti! negaliu, negersiu.

— Na, kiek gali, tiek! nors malonę, priimk!

Kaip tik Petronė čierską prie dantų, užveizda pagriebęs ir išvertė jai į burną. Noroms — nenoroms turėjo nuryti, net ašaros labai apšoko.

— Šimts velnių tų svečių tiek prinėse! — šnekojo užveizda — negaliu nė atsigulti . . . Prie tavęs čia teip šilta, gera, bent pasiilsėsiu; kojos pavargo per dieną . . . Sveika!

Prie antrosios nebereikėjo teip suokti Petronėlės, nebesiragino teip ilgai, o trečią ir ketvirtą spėiai išmankė ir pati sako:

— Tokia saldi, teip sklandžia eina!

Beveizint ir skruostai jos užkaitė.

— Kokia tu skaisti likai?! kaip rožė purinė!

— tai sakydams užveizda, apsikabinęs Petronė, suko į lovą sėstis greta savęs.

Netikėtai Petronė šoko, akis pabalinus, stumė jį į krutinę ir apmaudingai sušuko:

— Šalin, nesikibinėk! tu man nekavalierus, aš tau ne pana!

— Ar tai tokia padėkavonė už čėsnį, Petrusėle? Ko pyksti? Gerk dar burnelę, bene busi geresnė.

— Nebusiu, ne! Aš tamstos čėsnies neprašiau, senei žadu pasakyti, tik nepradrišau, kad nelandyk prie manęs, nės Antanui pasakysiu!

— Tai tu tą savo pajuodelį geriau myli?! O tai durnėlė! Bukime geruoju: kad jis bus, aš nebusiu; dabar jo nėra, aš esu; ar tau negerai?! —

Ir vėl pagriebęs ėmė varu bučiuoti . . .

Tik šmakšt į triobą Antanas! Vienoje rankoje virvgalį nusitvėręs, su antrąja capt užveizdą už plaukų, ėmė raizyti, sakydams: „Dėkui už čėsnį! dėkui už čėsnį! tokia padėkavonė!“ — Pylė su virvgaliu: ranka — ne ranka, koja — ne koja, o ant pasturgalio smugis po smugio krito. Užveizda šaukti — prisi-vengia, priešais kibti — bijo, melsti — gėda. Vyniojosi tik, kaip driežas, pusbalsiu švarkšdamas:

— Antan! . . . rupežė . . . liaukės . . . aš tau . . . perstok . . . tu rupežė . . . po velnių! . . .

— O čia klupiniu, šokiniu puola tik prie durų. Dar Antans sumovęs porą ypų: „še tau čėsnį! še tau čėsnį!“ ir davęs vokišką kleką, metė kaip šunį laukan. Grįždams per aslą juokėsi: — sakiau, kad aš nučiupsiu tą velnią! . . .

Petronėlė kaip apužies lapas drebėjo kertėje. Antanas juokdamasis klausė:

— Na, Petrele, kas su mudviem bus? . . .

Ta krito, kaip ilga, ir verkdama apkabino jam kojas.

— Cit, neverkk! — tarė Antanas, keldamas ją nuo žemės — nebijok, nemušiu aš tavęs!

Petronėlė, kaip matušės nuplakta, pasikukčiodama verkė. Antanas, priglaudęs ją prie širdies, ramino ir tylėd, o patiam ašaros kaip pupos rietėjo per skruostus ir usus. Teip susiglaudę paverkė valandėlę ir vėl Antanas prorrėksmiai prašneko:

— Gana, gana, mano mažulėlė! nusiramink! Užėjo juodas debesys ir audra sudrumstė pradžią mūsų gyvenimo. Ką padarysi?! pereis . . . kitą sykį tik dabokimės. Šį kartą ir aš

pats buvau truputį kaltas: senei numaniau, bet tylėjau, norėdamas geriau ištirti... O tu mano mažulėlė, dabokis nuo paslapčių prieš mane. Gerą ar blogą, sakykime visada viens antram teisybę, tuomet lengvai nustumsime juoduosius debesis nuo savo gyvenimo...

Vėjalis nugulė, dienos puga apsistojo, visi debesys nuslinko, žydras dangus apsipylė tukstantimis mirgančių žvaigždelių. Apskritas mėnuo tartum karalius visų smulkesniųjų šviesulėlių, nebetemdinams, liuosai rietėjo viršumi juodųjų miškų, sidabrine šviesa savo apliedams baltą žemės paviršių. Švietė miške — žvėreliams, švietė ant vieškelio — pakeleiviams, švietė dvare — pro langus rumo spindėjo į išpuoštus kambarius. Švietė menkose triobelėse pro žemus langelius, linksmino surukusias triobelės, švietė ir pro langą musų Dauginių. Pamatė juos susiglaudusius ir verkiančius. Susigraudino gailingas mėnuo ir kartu apsiwerkė, trokšdamas suvienyti ir padauginti ašarų, kurioms galėtų numazgoti juodą dėmę nuo jų laimės.

Korespondencijos.

Suvalkų gub.

Ypač-gi Naumiesčio pavietas paskirta „ant poselenijos“ visokiems persekiojamiems vyriausybės atskalonams nuo pravoslavijos. Štai yra dabar nuo pernai metų apščiai atvartų teip vadinamų eliošinių (iljincų), kurie tiki, kad pranašas Elijošius jau atėjo ant žemės atnaujint visą srietą, išnaikint dabarnykštę neteisingą valdžią ir užvest teisingą rėdą. „Kad mes jo nematome — sanprotauja jie — tai nieko, nės mus akys nuodėmių aptemdintos, ale pranašas tas tikrai jau ant žemės yra“. Maskolių valdžiai toki manymai labai nepatinka, gauda ji išpažintojus tokių tikėjimų ir varo „ant poselenijos“ į Lietuvą.

Patys maskoliai matyt jau persitikirina kas kart labiau, kad jų valdžia niekam neverta, kad ji butinai reikia pertaisyti ir permaintyti. Mes lietuviai jau tą žinome savo protu ir kailiu patyrę, maskoliai-gi tie daicina iki tam supratimui per savo tikėjimiškus svajojimus.

Brolis.

— Štai nuo pusės gegužės mėnesio pradėjo vaikščioti trukiai su pasažieriais teip vadinamu Užnemunės geležinkeliu nuo Gardino per Augustavą, Suvalkus, Punkską, Simną iki Alytų, o nuo čia persikėlus per Nemuną vėl eina jau nuoseniaus geležkelis Vilniaus gubernijoje iki Varėnų. Da buvo užmanymas net ir užtvirtintas augštesnės valdžios sujunkti aną geležkelių su užrubežine šaka Petrapilės-Varšavos kelio. Tada būtų perėjęs geležinis kelias ir

per Starpolę ant Kazlų. Ale dabar šita šaka užmiršta.

Ar turime mes lietuviai prigulinčią naudą iš mus šalies geležinkelių? Man rodos, kad naudos iš to mums yra neperdaug. Na, nuvažiuot kur per geležinkelius pasidaro lengviaus ir greičiaus, ale uztatai kiekviena šaka tų geležinių takų darosi sriove, kuria teka maskoliškas raugas, nės ant geležkelių paprastai kuone visi tarnai dabar esti tik maskoliai. Atsitinka, kad po tris mėnesius esti neužimtos nors ir pusėtinės vietos ant musų geležkelių tik delto, kad valdžia negali sujieškoti koki-nors maskolių. Nors ir geriausias būtų katalikas, bet jo neprimama nė už sargą, ale kad tik maskolius, nors ir niekam netikęs, visados jis gaus pirmesnę vietą. Daeitas daiktas, kad ant maskoliškų geležinkelių per neatsargumą ir kvailumą tarnų-maskolių labai tankiai atsitinka visokios nelaimės — tai trukiai susikulia, tai nuo relsų arba nuo tiltų nuvirsta. Ana užrubežiniai (Vokietijos, Anglijos, Amerikos) trukiai daug smarkiaus laksto už maskoliškus, ale nelaimės tenai keles dešimtis kartų rečiau atsitauko, nėg Maskolijoje.

Da reikia pridėti, kad valdžia stato geležinkelius už musų pinigus, teip sakant, geležinkeliai yra musų nupirkti, bet valdžios užgrėbti. Tai-gi visai teisingai galime reikalauti, kad musų šalies geležinkeliai duotų vietas tarnystų lietuviams, ne maskoliams, nės tie geležinkeliai po teisybei yra ne maskolių, bet musų savasčia.

Raitelis.

— *Sekminių antrą dieną**) išnakties atsirado labai daug prilipintų atsišaukimų „*Broliai ir Sesers*“ su paveikslėliu, parodančiu, kaip maskolių valdžia su savo žandarais varo į kalėjimą musų nekaltus žmones už lietuviškas knygas.

Tų atsišaukimų daugiausiai buvo prilipinta ant kryžkelių ir prie gluosnių pakelėse Marijampolės ir Vilkaviškio pavietuose; teip-gi buvo prilipinėta Naumiesčio ir Kalvarijos pav. Sako, juog atsišaukimų buvę net pačiuose miesteliuose ir bažnytkiemiuose po pačia policijos nosia; — vienas, girdi, vyrukas net buvo belipinąs girtam žandarui prie rudinės.

Visoj Suvalkų gubernijoje tą sekminių naktį buvo išlipinta apie 3000 tų atsišaukimų. Matyt tai ne dešimties, bet bent kelių dešimčių vyrų darbas. Policija kaip pašėlusį dabar laksto berinkdama tuos atsišaukimus ir bešnipinėdama, kas prilipino juos. Bet veltus jos darbas. Mus vyrai ne toki mulkiai, kad teip duotis maskoliams į nagus. Mums tik juokai dabar iš žandarų ir žemskių.

V.

*) Tai yra 22 d. gegužės mėnesio pagal naująjį skaičių.

Suvalkiečiai šiuom darbu pilnai užsitarnavo pagyrimą visos Lietuvos. Lai-gi bun jiems garbė už tai. Tegul ir kitų Lietuvos dalių vyrai taip vyriškai pasielgia! *Red.*

Senapilės pav. Pilviškiai. Vaitų kaimo Pilviškių valsčiaus ukininkui Andriui Narijauckui ir Varakiškės kaimo to-pat valsčiaus ukininkui Gružui Aure parėjo už lietuviškas knygas ištarmė: abiem reikia sėdėti po dvi sanvaiti valsčiaus kalėjime. Užpėnai visiems žinomas padukėlis žandarų vyresnysis Vonsiackoi darė kratą, bet tuotarpu nieko nerado, — tiktai prieš tai da Pilviškių žemskiai užtiko pas Narijaucką pažiūrėje į durpas ikištą pluoštelį lietuviškų raštų — knygucių ir laikraščių — kuriuos, žinoma, pridavė žandarų minėtam viršininkui. Narijauckas, besiteisindamas prieš žandarą, aiškino, juog jam ant keršto ikišęs minėtasis Gružas ir patsai apskundęs jį žemskiams, ant ko net statė savo liudininkus. Štai dabartės abudu liko nubausti: vienas, turbūt, už ikišimą, nors tai butų neišpasakytai maža baudmė tokiam dideliame piktadariui, jeigu buvo tikrai darodyta jojo kaltė, kitas-gi nubaustas, turbūt, užtai, kad nenutvėrė tą šelmį už rankos, arba neužuodė bekišant į pažiūrę lietuviškas knygas pačiam vidurnaktėje.

Žodžiu sakant, visi tapo valdžios nubausti už lietuystę, kuriems tik teko sueit į akį su žandaru Vonsiackoi, arba į keno tik kiemą ilindo šitas pasiutėlis, tai kiekvieną turėjo aprieti! O gal maskolių valdžia nubaudė tuos visus mūsų nekaltus žmones ne už lietuviškas knygas, bet tiktai už pamatymą Lietuvoje jų tokio baisaus išgamos, kaip žandaras Vonsiackoi?

K-tis.

Pilviškiai. N. 4 „Ukininko“ buvo paminėta tarp daugelio Lietuvos kankintinių, pakliuvusių į maskolių nagus per žandarų viršininką kraugerį Vonsiackoi, juog Jonas Lozoraitis likęs be baudmės. Jisai tapo paimtas į karumenę drauge su Matulaičių Andrium ir abudu tarnavo vienam pulke. Betarnaujant jiems karumenėje pas Matulaitį išnetyčių padarė žandarai kratą ir tarp kitko rado pas jį Jono Lozoraitio laišką, kame buvo paminėta apie lietuviškus laikraščius ir maskoliai pavadinta „meškoriais“. Jiedu abudu žandarų valdžia iš karumenės pargabeno į Marijampolį ir sukišo į kalėjimą. Matulaitis, kaip jau žinote, sėdėjo kalėjime viršaus per pusantrų metų ir tapo ištremtas į Viatkos guberniją, o Jonas Lozoraitis sėdėjo kalėjime tik du mėnesiu laike tardymo ir atgal buvo sugražintas į karumenę. Pereitą rudenį jisai sugrižo iš kariumenės ir ramiai sau gyveno lyg šiam pavasariui tėviškėje, suvis nesitikėdamas, kad Peterburgo didžioji maskolių vyriausybė net su paties caro pri-

tarimu taip brangiai suderės jo kareivišką kailį! 9-tą d. gegužio jisai tapo su areštuotas ir perskaityta jam šitokia ištarmė: paskirtas ant šešių mėnesių į kalėjimą ir potam ant dvejų metų apsigyventi svetur. Jam uždrausta gyventi Lenkijoje, Lietuvoje ir Kurliandijoje, o visur kitur gali gyvenimui vietą pasirinkti. Sėdėti kalėjime paskirta Peterburge.

Tututis.

Pakuonis. Musų prabaštėlis yra karštas lenkystės mylėtojas, nors kelis kart jau gavo nosį lietuvių susirinkime. Su poneliais bei pruseliais meiliai gyvena ir tiems išdykėliams visus iš žmonelių surinktus pinigus pralošia.

Net biau ru žiuret, kaip metinėse šventėse, kada da bažnyčioj' nė evangeliją pilnai netsiskaitė, o jau ant prabaščiaus prieangio prasideda scena plekšeimo į usą ir visoki juokai, ant ko žmonės vasaros laike buvantieji ant šventoriaus, žiuri kaip ant kokios parodos. O ką sakyti, kada sueina į valgomąjį kambarį!... O jei kartais nēr su kuom praleisti laiką, tai nors su savo kumelėm bei šuneliais eina „lenkimšai“ pabylot. Mes iš savo pusės velytume, kad prabaščius šunis savo ant šventoriaus susigaudytu ir užsidarytų, kad mums nestugantų ir neterštų šventos vietos!

17 gegužio Pakonio kanceliarijoj buvo sužiurėjimas einančių į kariumenę 1899 mete, kurių tarpe ir man prisiėjo but. Buvo prisakyta ant 8 adynos ryto susirinkti, nuėjau ant minėtos adynos, o kad viršininkas nebuvo da atvažiuavęs, tai ilgai nelaukdamas įėjau į tarpą savo vienmečių mislįdamas rasies gan draugų, su kuriais galėsiu savo mintimis pasidalit, bet atėjęs persitikrinau, juogei pas mūsų jaunuomenę nieko tautiško nėra, kaip tik vien bereikalingos zaunos, kurios tik nužemina žmogaus vardą; neradęs to ko troškau, kiutinau sau į kanceliariją, norėdams prisiziūrėti tolesniems nusidavimams. Tuom laiku ir viršininkas atbil-dėjo, prasidėjo „povierka“, buvo šaukti viens po kitam musų rekrutai. Prasidėjo paikiškas vėblenimas, pasigyrimas su maskoliška kalba. Matit, kad musų jaunuomenei (nors nevisiems) patinka ta gudiška grebelda. Viršininkas suvis neliepė gudiškai atsakinėt, nės pats supranta lietuviškai, bet musų pusbalgvei pasirodė, ką moką. Matydamas, juog nieko širdį džiuginančio neišgirsiau su liudnumu kiutinau namon. Gėda tau, Lietuvos jaunuomene, juog nesirupini suprasti savo žmogišką vertę, nesirupini skaityt knygas ir laikraščius, kurie atidaro akis, apšviečia protą atpratina nuo bereikalingu zaunų ir peštynių, kurios pastato žmogų žemiaus už neišmintingą sutverimą. Norėčiau žinot, ar ir kitur tokia apšviesta jaunuomenė? —

Ši metų parėjo keletas vyrų iš tos laisvos Amerikos. Suejęs su vienu, su kitu, užklausiau

apie laikraščius ir apie draugystes. Tuoj man ėmė pasakoti apie visą ką, bet iš tos jų ilgos pasakos pasirodė, kad mus vyrai ir toj' laisvoj' šalyj' tiek naudojasi iš laisvės, kiek neregys iš šviesos; paklausk jų apie kokius užkampinius klubus, tai jie vyrai pasakot, o apie tautiškus reikalus tai iš reto ką tepatirsi. —

Mūsų apygardai žėminiai javai blogai išrodo, daiktai nors imk ir užark, vasarojas išėtas, tik lietaus ilgai nebuvo. Ant Sekminių gražiai palijo, bet po lietui oras drūčiai atšalo.

J. Sakals Padangių.

Jevaravo val. Balandžio mėn. buvo sušaukimas valsčionių. Prisirinko dikčiai, net į raštinyčią netilpo visi. Vaitas Treigys paėmęs popierą apskaitė kam reik stot į kariumenę ir prisakė visiems, kelius taisyti. Pats paima 300 rub. ant kelių taisymo per gires, bet nieko nedaro, ir negalima pervaziuoti; kitą-syk nor šakų į duobes priversdavo, o dabar nieko nereik, tik bile pinigų paimt. Ant galo priminė, kad valsčiaus kasoj' esą 150 rublių ir pridurė, kad buk tuos pinigus kamisorius jam pavedęs ir klausė, ar ne pripažis valsčius kiek ir Bielskui, auris pirma vaitavo. Tuomet vienas iš valsčionių Gudiškių kaimo ėmė balsu rėkti „nereik B.,... tik tau, ponuli, tegul bus visi.“ O mat, čionai pas mus žmonės visi tamsūs. Pons vaitulis pirmto gerai prilakdino su degtine tą ukiniką, tai už tai ans teip ir rėkė; paskui vaitulis paėmęs tuos pinigus padarė „pundušą“ visam valsčiui už čielą 10 rublių. Kada da pirmiau atėidavo ant sueigų du ukinikai O . . . ir L tai tuomet jie neduodavo nuo visų lupti kailį, nėsa jie suprasdavo valsčiaus reikalus, dabar jie visai atsiskakė ir neina ant sueigos: mato, kad visas valsčius tai kaip avių pulkas*). Mus vaitulis buvo renkamas per trejus metus, nės valdžia vis nenorėjo jo užtvirtyt, dabar nors jis gerai žmones lupa! Pirma žmogų „užpundavoja“ už pusę rubliaus, o paskui nulupa nuo jo 10 rub. Tai mat koks pasiėlgimas mus vaitulio. Du buvo teip-gi rinkimai „launikų“; rinkome du, bet nežinia, katrą iš jų užtvirtis; abudu davė degtinės ikvalei atsigert. Ak laikas būtų susiprasti ir pabusti iš sunkaus miego mūsų valsčiaus vyrams. —

— Prieš š. Jurgį ant viso kelio nuo kanceliarijos Jevaravo iki Senapilėi (t. y. 2 mil.) ant stulpų ir ant medžių, buvo prilipinėta daugybė atsišaukimų. Eidami į Senapilę ant atlaidų žmonės sustoję pulkais skaitė. Tik gaila, kad kiti iš mus brolių nesupranta naudos apšvietimo, lupinėja tokias popieras ir tokiu

budu padeda žandarams ir policijai mus persekioti. Kiti daro tai girti budami, kaip tai padarė du vyru iš Panausupio kaimo. Prieš Jevaravo kanceliariją buvo nulupta toblėčia ir teip-gi užlipitas atsišaukimas. Į tą tarpą atvažiavo viršininko pagelbininkas ir tai pamatęs labai pasipiktino. Išvažiuodamas isakė vaitui pastatyti ties kožu stulpu po sargą, idant nieks negalėtų užlipinti popierus, apie lipintojus liepė duoti žinią policijai. —

Gaigalas.

Mat valdžia ne gal apseit be mus pagelbos ir nor atrasti mūsų tarpe išdavikus, žandarus ir policijantus! Kad jie ne mįstų! *Red.*

Netoli nuo *Jievaravo*, kaimuos Gudinėj, Kancevoj, Dambavoj, Brazavoj, yra daugelis lietuvių prūsų, nors ju laikai daug menkesni už aplinkinių lietuvių katalikų, bet visi gerai gyvena: trobos gražios, arkliai gražūs ir riebūs. Šventą dieną, kada važuoja į Senapilę, tai arkliai vis buna šoruoti, pakinkyti į gražias bričkas. Viena moteriškė, netoli jų gyvenanti, man sakė: „tai-gi ir laikai menki — tik šlynos —, o jie teip gerai gyvena, turbūt jiems Dievas labiaus padeda“. Aš paaiškinau, kad anie apsukresni, išmintingesni už katalikus, o dėlto jiems ir geriau sekasi; prusai tai tankiausiai murininkai, kalviai, stalioriai, be jokio amato retą teatitiksi. Turiu pasakyt, kad jie veik visi vartoja lietuvišką kalbą, bet tautiško judėjimo tarp jų nėra. —

Iš kaimo Gudinės suimė prieš pačias velykas ukininką Mėdelį už atrastas seniau knygas. Mat kaip žemskiai vasarą jieškojo pas kalvį Endriulaitį padirbtų pinigų tuomet paklausė jie, ar čia neturys kas senų knygų parduot. Kalvis ir nurodijo juos pas Mėdelį. Žemskiai nulekia ir atranda lietuviškų knygų.

Jo paties nebuvo namie. Nuo to laiko jis slapstėsi, ir jo matyt nelabai ne jieškojo. Matyt valdžia sutarė aštriai nubaut lietuvių už lietuviškus reikalus, tikedamiesi likusius nugadinti ir visą lietuvių judėjimą sustabdyti. Ale be reikalo tas jų darbas, iš to nieko nebus. Jeigu nusudyti ne per daug baidosi, tai ko mums per daug bijotis, ypač, kad mes pasisaugodami galime dirbti, nežurėdami ant žandarų siutimų. Matulaičiai, Čėsna ir Kačergis laikyti Kalvarijos kalėjime veik po 20 mėnesių tapo paleisti ant nedelios laiko. Turbut valdžia tikėjosi, kad jie išdums į užmarę*), bet ne viens iš jų ne pabėgo. Vaikščiojo svečiasvos nieko neatbodami, o žmonės žurėjo ant jų, kaip ant kokių dyvų. Tuom tarpu laisviejie ėmė visur kljuot naujus atsišaukimus. Lai mato maskoliai,

*) Gaila, kad apšviestiesniejie ne gelbti savo brolių, bet šalinais nuo jų! Kas-gi tai būtų, jeigu visi teip daryti? *Red.*

*) Veikiausiai valdžia ne norėjo juos vežti savo kaštu ir tik dėlto paleido. *Red.*

kad ant vietos vieno sujimtojo randasi 10 nesujimtųjų.

Tekšys.

Igliškelių val. Senei jau rengiasi valdžia vest plentą nuo Senapilės į Prienus ir nori, kad Igliškelių ukininkai nuo 30 margų lauko pristatytų dykai po vieną sieksnį akmenų, bet ukininkai neapsijima, sakydami: „mes mokame ant kelių, tai kam da mums akmenis dykai duoti, ir nors vieškelis į Senapilę bjaurus esti, tankiai žmonės kenčia, o akmenių bet ne duoda už dyka. Maskolijoj daugelyj vietų atsitaiko „nedojimkos“, o čia nesidžiaugia valdžia atsiėmus teip brangias mokestis, bet da ir priedu nori.

Tekšys.

Kalvarijos pav. Janavo valsčius, paraginus načelninkui per sueigą, sutarė po bausmę 25 rub. neprijiminėt čigonų nė ant nakvynės, nė ant lauko. Kodėl teip nepadaro kiti valsčiai? — Janavo valsčiuje valdžia nor pastatyti mokyklą. Aną metą nesutikus valsčiui statyti mokyklą, vaitas su raštininku padirbo falšyvus parašus numirusių ir išėjusių į Ameriką; valsčionys padavė ant jų skundą ministeriui, bet atsakymo ne sulaukė. Nuo to laiko viena pusė valsčiaus priguli prie Kalvarijos mokyklos, o kita prie Ludvinavo. Pernai vėl užsimanė pastatyti mokyklą Janavo valsčiuje, bet valsčionys per sueigą pasakė, kad tik tada pastatysė mokyklą, kada bus pavylyta kas dien po vieną adyną mokint vaikus ant lietuviškų knygų su lotynišku alfabetu. Nuo to laiko nieko negirdėt.

Kazys.

Liudvinava. Vieną šventą dieną atėjo viens kumetis nuo 2 mylių į Liudvinavą pas kleboną ir prašė, kad pasirašytų ant metrikų. Kunigas sako: „ar aš žydas, kad šventą dieną rašysiuosi?“. Žmogus sako: „aš ant tarnystos, šiokią dieną ateit negaliu?“. Kunigas nesirašo. Tada žmogus netekęs kantrybės sako: „o kaip numirė Aleksienė, tai šventą dieną prie bažnyčios sienų apie 200 liktorių liepėt prikalt, o dabar tai jums šventa?“. Kunigas supykęs žmogų išvijo. Tai kokia pas mus kunigą teisybė: už piningus tai jam nėr ne šventės, o dėl vargdienio ne nor ne piršto pakrutinti. Mat Aleksa davė klebonui 300 rublių, tai kur tau bus šventa!

Kazys.

Padovinio val. 16 d. kovo teko buti ant sueigos. Išėjęs vaitas užminė apie statymą kitos iškalos. Bet valsčionys atsisakė. Toliau apskaitė gubernatoriaus cirkuliarą, kuriame liepė šaltyšiams duoti žinią policijai apie tuos, ką laiko ginklus. Valsčionys pradėjo rekt, kad visi vagys turi ginklus, ir sutarė rašyti į „prigovorą“, kad kiekvienam iš norinčių turėt ginklą būtų konogreičiausiai duotas bilietas. Gaila tikt, kad rašant „prigovorą“ valsčionys ne prižūrėjo raštininko, ir jų sutarimas liko

neišpildytas, o but buvę gražu! Čia gubernatorius, bijodamas maišto, liepia šaltyšiams išduot turinčius ginklus, o čia valsčius prašo, kad but duoti bilietai. Toliau vaitas kvietė dėt ant Puškino stovylos, bet valsčius atsisakė. Ant pabaigos buvo pranešta, kad valsčiaus kasoje esą 75 rubliai, ir užklausta, kur tuos pinigų dėt. Mat tikėjosi, kad tie pinigai bus išdalinti, kaip pernai, vaitui raštininkui ir kasveriui. Tas dalykas buvo atidėtas ant kito laiko. Toliau pradėjo rekt, kad but pavylyta senamjam šinkoriui Kleimonui atidaryt Padovinij aludė. Man rodos, nereik suvis mums aludės. Toliau vaitas apskaitė paliepiną direkcijos viršininko dėt 15 rub. ant aptvėrimo sodo mokyklos, o 25 rub. ant papildimo mokyklos knygyno. Žmonės atsisakė. Raštininkas, kaip geras valdžios bernas, įrašė į protokolą, kad atidėjo ant kitų metų, bet ukininkai, patyrę apie tai, liepė išbraukti ir parašyt, kad atsisakė suvis. Mat, sako, jeigu stačiai ne atsisakysime, tai kitą metų lieps vėl dėt, o mes, sako neapsijimam. Ant to sueiga ir pasibaigė, ir žmonės parėjo šviesoj namo; jeigu būtų Padovinij karčiama, tai, žinoma, būtų ne viens pakelį užtrukęs.

— Pas mus ačiu geriems žmonėms tautiškas supratimas auga kassyk labyn. Apygardoj visai nėra toblyčių su gudiškais parašais, bet tik lietuviškas, arba lietuviškos ir gudiškos. Nors žemskiai ir raštininkas Bukeyčius tyrinėja, bet pėdsako neranda.

Padovinietis.

Vilkaviškio pav. I Bartininkus atvežė kudių pakrikštyt, o nerado kunigų namie. Neilgai mislijęs zakristijonas ėmė ir pakrikštijo. Kumai parvažiavo namon. bet susiprato, kad zakristijono krikštas gal but ne tikras, ir ant rytojaus vėl atvažiavo ir radė kunigus papasakoję jiems apie zakristijono krikštą. Kunigs tuo davė į antausį zakristijonui, parmušė jį ir spardė su kojomis. Tai nė naujiena, kad mus kunigai neįstengia išmokyti ne bažnyčios tarnų ir kad Kristaus pasekėjai elgiasi labai ne patogiai, tuoj mušasi, lyg koki pusbernai.

Kazys.

Pustapėdžiai. Apie pradžią gegužės mėn. atsivliko į mus kaimą žemskiai ir iškrėtė Juodžiuką, neva karabino įieškodami. Ale geras karabino įieškojimas, kad net į kišenius lindo.*) Žemskis vyresnysis Kaminskas, patsai matyti kišeniuje atsinešęs knygutę „Maskolij Valdžia ir Žmonės“, parodė Juodžiukui pislėpęs nuo kitų, kad rado ją, ale niekam nerodysiąs, žinoma, už gerą atlyginimą. Juodžiukas nenorėdamas bereikalingos baldos, sako, ikišęs tam „žemiui“ pusėtinai. Ale matyti Kaminskui tik to reikėjo. Kaip tik pamatė,

*) Kam davėsi Juodžiukas po kišenių landyt? R.

kad Juodžiukas atsiperka nuo jo, tai jis tuojaus ir danešė savo valdžiai, jogei pas Juodžiuką rado aną labai nepatinkančią maskoliams knygutę.... Per sekmines atpyškėjo žandarai; žemskiai tuojaus net iš bažnyčios pasiėmė Juodžiuką ir pristatė prieš tuos raudonsiulus. Ale čionai pasirodė, kad apie tą atrastą knygutę tik viens Kaminskas ir žino, kiti-gi žemskiai buvę prie kratos pripažino tos knygutės nematę pas Juodžiuką. Ir teisybė, jie nematė, nės tik viens Kaminskas turėjo ją prie savęs. Juodžiuką turėjo paleisti, nės jis neprisipažino.

Iš to mes turime pamokimą, kad žemskiams (o teipos-gi ir žandarams) negali tikėt nės ant mažiausio krislo, nės tai yra melagiai, kaip šunys; kad žemskiai patys gali pakišti bekrėsdami lietuviškas knygas ir žmogų į bėdą įtraukti; kad reikia be liudininkų ir be vietinės valdžios nesiduot kratyt.

Druska.

Naumiesčio pav. Plokščiai. Musų kaimas stovi dailioje vietoj ant Nemuno kranto. Turi bažnyčią, gminos sudą, gminos kanceliariją ir dvarą su karčiamą. Su ta karčiama ši pavasarį buvo pasidarę ne labai gerai, nės žmonės ėmė ir nutarė ant gminos sueigos prašyt valdžios, idant išnaikintų tą karčiamą. Ale karčiama priguli Plokščių dvarų valdytojui Strumylai. Jisai dasižinojės apie tokį pragaištingą jo kišeniui užmanymą ėmė vėl rupintis, kad jo karčiama pasiliktų neuždaryta. Na, ir pergalejo šiuo tarpu Strumylos kišeniui, nės karčiama pasiliko ant toliaus.

Suprantamas daiktas, kad plokštiškiems nės ko ant to žiurėt, bet reikia vėl padaryt kitą nutarimą apie tos girtynės uždaryną.

Mus dvarponiai abelnai visur nusiduoda žmonių geradėjais, bet „monopolii“ užstojus visi, kas tik jų galėjo, pasirupino karčiamas įsitaisyt ir platint iš visų pajiegu terpu žmonių girtuoklystę. Kur jusų dora ir unaras ponai dvarponiai, girtuoklystės apaštalai?

Toliaus po karčiamos pereinu prie bažnyčios ir pranešu, kad dabar turime naują jaunuką kunigą Grinkevičių. Tai yra tikrai geras šviesus kunigas ir žmonių prietelius. Dieve, padėk jam!

Ant galo turiu priminti, kad šimet Plokščius apleido musų sudžia Petras Kriaucūnas, nės jo vietą užėmė dvarponis Šemiotas, o Kriaucūnas persikėlė į Starpolę ir apsibuvo tenai, kaipo bylų apgynėjas (advokatas). Akyvas tai žmogus tasai p. Kraucūnas. Baigęs Starpolės gimnaziją, išėjo Seinų seminariją, Peterburgo Dvasišką Akademią, bet kunigu nepastėjo, pasiliko mokintojum Starpolės gimnazijos, iš kur maskolių valdžios buvo prašalintas, tada metėsi jisai prie sudų, pastojų sudžia, o čionai nustojęs vietos dabar pasidarė advokatu. Nors jam

atsitaikydavo puikios vietos Maskolijoje, bet jis už jokus pinigus nenorėjo ir nenorėjo kraustyti iš brangios Lietuvos! Kad teip daugiaus Dievas duotų tokių vyrų mums! *Bežadis.*

Seinų pav. Seinai. Musų vyskupas vis-gi da negali atsipeikėti nuo lenkiško apsvaigimo, vis da jisai lyg prisibijo šmėklos lietuviystės. Štai jisai, girdėt, savo kunigus paskirstė ant dviejų dalių: ant litvomanų ir nelitvomanų. Prie pirmųjų priskaito tuosius, kurie pildydami Dievo prisakymus (ketvirtas dešimties Dievo prisakymų koksai?) neužmiršta savo Motinos Lietuvos. Rodos, vyskupas, da-gi patsai lietuvis turėtų tokius litvomanus tik pagirti arba bent jau jų nepersekioti. Dabar-gi pasirodo visai kas kitas. Kaip tik vyskupas pajunta koki kunigą lietuviu esant, tai jau jis tokio terp lietuvių nelaikys, bet tiesiog jį poškina į Mozuriją. Arba jei ateina pas vyskupą koksai kunigas vietos prašyt, tai vyskups tuojaus klausia jo: „*czy nie litwoman jeste*“? (Ar ne litvomanas esi?). Man rodosi, kad vyskupui reikėtų nepaisyti ant to, koks kas yra patrijotas, bet tik žiurėt, kad kunigai būtų gerais kunigais.

Beto, musų vyskupas vis-gi išrado gerą vietą žinomam maskolių bernui kun. Dubauckui. Girdėjome, kad jis gavo už vikarijų. Ar ne navatnas daiktas! Išrodo, lyg patsai vyskupas pagiria darbus to niekšo kunigo. *Lydis.*

+ Kauno gubernija.

Lietuviai pabaigę augštesnius mokslus — ant daktarų, ant provininkų, retai kada grįžta atgal į Lietuvą apsigyventi, nės, girdi, persunku esant duoną užsidirbti Lietuvoje. Tyčia ėmusi peržiūrėjau surašą Kauno gubernijos daktarų ir ką-gi atrandu: išviso paskutiniaisiais metais buvo visoje gubernijoje 187 daktarai (neskaitant kareiviškų), iš jų 80 suviršum žydų, apie 70 lenkų ir tik apie 10 lietuvių. Iš to matyt, kad žydeliams pas mus daktarauti pusėtinai sekasi, lenkams teipos-gi tik vieniems vargšams lietuviams Lietuva nepatinka. Tai parodo, kad mus lietuviai arba neįstengia su kitais varyt konkurenciją, arba jieškosi sau labai lengvos duonos Maskolijos gilumose.

Vidutiniškai išpuola vienas daktaras Kauno gubernijoje ant 7 ar 8 tukstančių gyventojų. Jeigu priimt skaičių lietuvių Kauno gubernijoje už 1 200 000, tada išeitų, kad lietuvių daktarų turėtų joje but bent 150!

Da blogiaus einasi su advokatais. Jų visoje gubernijoje atrandi vos tik 3 ar 5 lietuvių!

Iš to mes galime matyt, kiek reik da laiko ir žmonių, idant lietuviai galėtų atsverti svetimtaučių įtekme savo tėviškėje. *Mariutė.*

Raseinių pav. (Pienininkų draugystės.) Neseniai susitaisė jau antra pienininkų draugystė

po vardu „Biruta“. Prie jos priguli 14 aplinkinių pieninkų, kurių daugumas laiko tikrai geras karves. Kiekvienas sąnarys draugystės turi pas savę mašiną sviestui atskirti ir daro sviestą kas sau, ale vienokio budo. Kad geriaus eitus sviesto darymas, draugystė parsikvietė iš Danijos mokintą sviesto dirbiką. Per metus ta sviestinė „Biruta“ mena padarysiant apie 4 ar 5 tukstančius pudų sviesto, kurį leis į užrubežį. Ant pradžią dalykams vesti sąnariai „Birutos“ sudėjo po 500 rublių.

Daugelyje vietų mūsų ukininkai galėtų daryti su didelia nauda dėl savęs tokias ir kitokias draugystes. Pabandykite tikrai!

Rudis.

Vilniaus gub.

Iš Trakų pav. p. A. Burokas rašo: „Vilniaus ir Grodno gub. lietuviams grėsia didelis pavojus dėl šios stokos lietuviškų knygų ir laikraščių. Ponai yra sulenkėję, kunigai-veik visi lenkberniai. Žymarių klebonas E. Jelenkis nors gyvena *Žyžmažiuos* jau 25 metai, bet nė karto da ne sakė lietuviško pamokslu, nors veik visi parapijonai yra lietuviai (apie 15000). Jisai sako: „kas nori klausyti mano pamokslu, tai gal išsimokinti lenkiškai“. Daugumas žmonių nors nemoka lenkiškai perkasi lenkiškas maldų knygas ir jas skaito, meldžiantės ant lietuviškų knygų retai ką gali užtėmyt. (Punios parapijo). Tai vaisiai uždraudimo spaudos!

Iš Jexno p. T. Paverknis rašo: Pradžioje lapkričio 1898 m. staršina Pempė ir raštininkas Borovič išsiuntinėjo į visus kaimus baudininkus (2 akueninkus) bausti tuos, kurie neleidžia savo vaikų į mokyklas. Reikėjo ukininkams mokėt po 15—30—45 kap. baudos. Kaip kur ne galėdamas išlupt pinigų baudininkas su storasta atima paskutinį sagoną, kad ne turėtų kame nė valgio išsivirti. Gaila kad bobos ne susipranta pasimirkinti šluotą į pamazgas ir tokius ponus apšventinti.

— Nuo pradžios gavėnios 1899 m. ik šiam laikui iš šios apygardos išėjo net keli šimtai į Ameriką. Iš to turėjo pelną visoki vadai-lupikai, be kurių mūsų emigrantai ne keletos viorstų netropina nueit. Nežinia, ko jie skubinas; viens paskni kitą, rasi nė pats nežinotų, kaip atsakyt ant šio klausymo.

19 gegužio apie Barsuniškį sudegė keturios ukės. Ugnis pasidarė iš pypkės. Dengdamas stogą darbininkas užkrėtė ugnį ant stogo, o šiaudai perdziuvę netruko užsidedgt ir supleskėjo visos triobos. Kiek tai iš tos pypkės žmonės nukencia, o tik nemeta rūkė!

Sakals Padangiu.

*) Butų gerai, kad lietuviškos draugystės Suvalkų gub. pradėtų rūpintis apie tas, kunigų apeistas, aveles — ir siųstų ten knygas ne tik svietiskas, bet ir dvasiiskas.

Reikaluose lietuviškos parodos.

Šiuom užprašomi yra išleistojai naujų lietuviškų raštų atsiųsti po 1 exempl. į „Uk-o“ ir „Varpo“ red. Ypatingai reikalinga yra turėti naujus raštus, išėinančius Europoje. Iš „Uk-o“ ir „Varpo“ red. pabaigoje šių metų tie raštai bus nusiųsti Parodos Komitetui.

„Uk-o“ red.

Atitaisymas klaidų.

N. 5 „Uk-o“ straipsnyje „Lietuviška paroda Paryžiuje“ liko neatitaisytos šios klaidos:

3-oje eilėje nuo viršaus parašyta: kuriuos, turi but „kuriuos“.

11je eilėje nuo viršaus parašyta: naudojasi; turi but „naudojasi“.

15je eilėje nuo viršaus parašyta: pramonės, turi but „pramonės“.

Ant pusi. 67 kairė pusė

21oje eilėje nuo viršaus parašyta: apšvietimo, turi but „apsėjimo“.

25oje eilėje nuo viršaus parašyta: platanasi, turi but „platinasi“.

12oje eilėje nuo apačios parašyta: tautą, turi but tauta.

11oje eilėje nuo apačios parašyta: apšvietimą, turi but „apšvietimą“.

Atsakymai.

P. Drugiui. Rankraštį „Vanduo ant žemės, po žeme ir viršuje žemės“ gavome. „Ukininke“ jau buvo apie tai rašyta, nors ne taip plačiai. Spausti skyrium mes ne apimame, nės atspaudimas drauge su paveikslėliais kaštuotų apie 65 rub.

P. Tekšniui. Statistiką gavome. Bus sunaudota „Varpui“.

P. Sakalui. Litografuotos gramatikėlės pas mus nėra. Pasiteiraukit savo pusę.

P. Liandies Draugui. „Dar apie maskolių valdžią“ gavome. Bus sunaudota.

P. Žmogui. „Muravjovas - korikas“, „caras ir studentai“ gavome. Bus sunaudota.

P. Amerikiečiui. Žinios mums tinka. Meldžiame daugiau.

P. Juzei. Tamistos žinią siunčiame specialiskam laikraščiui „Aidui“. Parašykite mums ir apie lietuviškos reikalus. —

Pinigus ir laiškus į Ukininko (ir Varpo) redakciją siunčiant, reikia šitoksai adresas padėti:

Herrn J. Lapinas, Tilsit (Ostpreussen)

Turinys.

Naujos žabangos. — Paveikslai. — **Korespondencijos:** Suvalkų gub.: Senapilės pav.: Piliškiai, Pakuonis, Javarav, Igliskų vals. Kalvarijos pav.: Janavo valsčius, Liudvinava, Padovino vals. Vilkaviškio pav.: I. Bartininkus, Pustapėdžiai. Naumiesčio pav.: Ploksčiai. Seinų pav.: Seinai. Kauno gub.: Raseinų pav.: Pienipinkų draugystės. Vilniaus gub.: Iš Trakų pav. — Reikaluose lietuviškos parodos. — Atitaisymas klaidų. — Atsakymai.